

Samenvatting

Op 25 maart 2025 heeft de gemeenteraad van Maastricht het Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd en Middelen 2025-2028 vastgesteld met als hoofddoelstelling *'Middelengebruik onder jongeren zolang mogelijk te voorkomen en overmatig gebruik te beperken'*. Dit beleidsplan is inmiddels nader geconcretiseerd in de vorm van een uitvoeringsplan.

Het voorliggend uitvoeringsplan bevat een uitwerking van de vier pijlers uit het beleidsplan, namelijk: educatie en voorlichting, signalering en ondersteuning, sociale en fysieke omgeving en tot slot regelgeving en handhaving.

Tijdens de sonderende bespreking in de domeinvergadering sociaal d.d. 3 juni 2025 is toegezegd dat de gemeenteraad het uitvoeringsplan, na vastlegging, ontvangt. De gemeenteraad wordt middels raadsinformatiebrief geïnformeerd over het uitvoeringsplan.

1. Beslispunten

1. Het Uitvoeringsplan Preventie en Handhaving Jeugd en Middelen & het lokaal addendum vaststellen.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 26 augustus 2025:

Conform.

2. Aanleiding

In 2024 hebben de 16 Zuid-Limburgse gemeenten gezamenlijk het beleidsplan *Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025–2028* vastgesteld, waarmee zij voldoen aan de wettelijke verplichting uit artikel 43a van de Alcoholwet. Ter uitwerking hiervan is een regionaal uitvoeringsplan opgesteld, waarin concrete acties zijn opgenomen voor de uitvoering, monitoring en evaluatie van het beleid. Dit plan is tot stand gekomen via een breed participatief proces, met nadrukkelijke betrokkenheid van jongeren. Om flexibiliteit te waarborgen wordt de voortgang elke zes maanden geëvalueerd en bijgestuurd. De uitvoering ligt bij gemeenten in samenwerking met regionale en lokale partners, onder regie van een regionale werkgroep.

3. Beoogd effect

Met dit integrale regionale uitvoeringsplan zetten de 16 Zuid-Limburgse gemeenten gezamenlijk en programmatisch in op het voorkomen en terugdringen van middelengebruik onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar gedurende de periode 2025–2028.

Door middel van een breed gedragen en participatief ontwikkelde aanpak, gebaseerd op de vier RIVM-pijlers, worden concrete acties uitgezet op lokaal en regionaal niveau.

1. Voorlichting en Educatie Jongeren worden bewust van de risico's en gevolgen van middelengebruik. Informatie wordt op een effectieve, doelgroepgerichte manier overgebracht en structureel ingebed in schoolomgevingen.

2. Signalering en Ondersteuning Middelengebruik wordt vroegtijdig herkend en aangepakt met passende ondersteuning. Ouders, professionals en sleutelfiguren krijgen tools om jongeren te begeleiden en overmatig gebruik te voorkomen.

3. Sociale en Fysieke Omgeving Middelengebruik wordt minder normaal en zichtbaar in de omgeving van jongeren. Sport- en jeugdverenigingen dragen actief bij aan bewustwording en het naleven van gezond middelenbeleid.

4. Regelgeving en Handhaving Er wordt eenduidig en risicogestuurd gehandhaafd op middelengebruik, waarbij de nadruk ligt op preventie, bewustwording en het opbouwen van een positieve relatie met jongeren.

Deze acties zijn afgestemd op de leefwereld van jongeren, bevorderen vroegsignalering en versterken de samenwerking met ouders, scholen, verenigingen en professionals. Daarnaast wordt

structureel ingezet op monitoring, evaluatie en waar nodig bijsturing, zodat het uitvoeringsplan dynamisch en toekomstbestendig blijft inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Daarmee draagt het plan bij aan een gezondere generatie jongeren, versterkt het de lokale uitvoeringskracht en voldoet het aan de wettelijke kaders van onder meer de Alcoholwet en de Wet Publieke Gezondheid.

Naast het regionale uitvoeringsplan is er voor de gemeente Maastricht een aanvullend lokaal addendum opgesteld. In dit addendum is de regionale aanpak vertaald naar de lokale context, met specifieke accenten die aansluiten bij de leefwereld van Maastrichtse jongeren en de lokale beleidsprioriteiten. Het addendum bevat aanvullende acties en aandachtspunten die inspelen op bestaande lokale structuren en samenwerkingsverbanden. Hiermee wordt geborgd dat de uitvoering optimaal aansluit op de lokale behoefte, uitvoeringskracht en dynamiek binnen Maastricht.

4. Argumenten

1.1 Duidelijke kaders en efficiëntie

Het vaststellen van het uitvoeringsplan en het lokaal addendum, met lokale ambities, zorgt voor duidelijke kaders en concrete acties waarmee de gemeente effectief en lokaal afgestemd uitvoering kan geven aan de wettelijke verplichting uit de Alcoholwet en aan de gezamenlijke regionale ambities.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 commitment, prioritering en consistentie

De uitvoering vereist blijvende inzet en afstemming met lokale partners en gemeenten, dit kan afhankelijk zijn van capaciteit, financiële middelen of veranderende maatschappelijke trends, wat flexibiliteit in uitvoering noodzakelijk maakt.

6. Financiële gevolgen

Tabel 1 Middelen GGZ- preventie.

Binnen het reguliere GGZ-preventiebudget wordt jaarlijks **€382.160** gereserveerd voor verslavingspreventie. Deze middelen worden ingezet voor vroegsignalering, voorlichting en interventies gericht op het verminderen van middelengebruik en het voorkomen van verslavingsproblematiek binnen de bevolking.

Tabel 1

Financiën	2025	2026	2027	2028
*A) Regulier budget verslavingspreventie – 5706105505-GGZ-Preventie	€382.160	€382.160	€382.160	€382.160
** B) Bezuinigingen taakstelling Sociaal domein – Stoppen in 2026 met het financieren van de bijdragen voor de heuvelland-gemeenten. Dit wordt in mindering gebracht op het beschikbare budget van verslavingspreventie	-	€127.000	€127.000	€127.000
*** C) Totaal beschikbare budget verslavingspreventie (structureel en meerjarig)	€382.160 (A)	€255.160 (A-B=C)	€255.160 (A-B=C)	€255.160 (A-B=C)
**** D) Incidentele impuls vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) 2025 & 2026 - Mentale gezondheid (Elementcode -570071404) - Terugdringen Gezondheidsachterstanden (Elementcode- 570610506)	€31.000 €4000	€31.000 €4000	- -	- -
***** E) Totaal incidentele GALA gelden	€35.000	€35.000	-	-

Tabel index:

* Kolom A: Regulier budget verslavingspreventie

** Kolom B: Bezuinigingen taakstelling Sociaal domein

***	<i>Kolom C Totaal beschikbare budget</i>
****	<i>Kolom D Incidentele impuls vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord</i>
*****	<i>Kolom E Totaal incidentele GALA gelden</i>

Belangrijk om te vermelden dat subsidies vanuit dit beleidskader onderdeel uitmaken van het voorstel om invulling te geven aan de taakstelling subsidies Sociaal Domein door verlaging van de beïnvloedbare subsidies professionele instellingen vanaf 2026.

Incidentele SPUK-Gelden:

Daarnaast zullen aanvullende SPUK-gelden van €35.000 uit het GALA-programma (Terugdringen gezondheidsachterstanden, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en Mentale Gezondheid worden in 2025 en 2026 ingezet om specifieke maatregelen te ondersteunen. Hiermee wordt een solide financiële basis gecreëerd zonder dat extra middelen buiten het bestaande kader noodzakelijk zijn (tabel 1, punt C en D) Versterking van handhaving en uitbreiding van Boa's vallen onder de budgetten van Veiligheid & Handhaving, deze middelen inclusief btw vallen binnen de bestaande budgetten.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Op 8 mei jl. is de *Adviesraad Sociaal Domein* geïnformeerd over uitvoeringsplan. *Na behandeling van dit collegevoorstel zal uw gemeenteraad middels raadsinformatiebrief geïnformeerd worden.*

De regionale werkgroep Jeugd & Middelen voert twee evaluaties uit: een halfjaarlijkse *procesevaluatie* om te toetsen of het uitvoeringsplan effectief en naar tevredenheid wordt uitgevoerd, en een *effectevaluatie* om vast te stellen of de beleidsdoelen daadwerkelijk worden bereikt. In dat kader worden nalevingsonderzoeken (2026 en 2028), de gezondheidsmonitor jeugd en mogelijk aanvullend GGD-panelonderzoek ingezet. Ontwikkelingen op het gebied van jeugd en middelen worden continu gevolgd en gedeeld met de betrokken partijen.

8. Communicatie

Na het vaststellen van het uitvoeringsplan, door iedere Zuid-Limburgse gemeente, wordt deze op de website van onze gemeente gedeeld. Betrokken partners zullen het beleidsplan incl. uitvoeringsplan per mail ontvang. De raad wordt geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.